

Zkoušení způsobilosti vzorkování surové a povrchové vody

Alena Nižnanská, Pavel Kořínek
CSlab spol. s r.o.

Zkoušení způsobilosti

- vyhodnocení výkonnosti účastníka vůči předem stanoveným kritériím pomocí mezilaboratorního porovnání
- *(ČSN EN/ISO 17043 Posuzování shody – Všeobecné požadavky na zkoušení způsobilosti)*

MPA 30-03-12

- Politika ČIA pro účast v národních a mezinárodních aktivitách v oblasti zkoušení způsobilosti

V příloze 1 MPA 30-03-12 jsou uvedeny upřesňující požadavky ČIA pro tvorbu plánu účasti ve zkoušení způsobilosti a stanovení úrovně a četnosti účasti ve zkoušení způsobilosti

Vzorkování:
6 programů

6.2.2013 Vodárenská biologie

Slab®

Zkoušení:
10 programů

Cíle

- hodnocení dokumentace a záznamů účastníka
- hodnocení vlastního odběru (technického provedení odběru)
- porovnání odběrových technik jednotlivých účastníků (vzorkovacích skupin)
- zjištění případných nedostatků při odběrech
- harmonizace technik odběrů a zlepšování práce
- výchovný a vzdělávací význam

PT zahrnuje

- posouzení provedení odběru (techniky a dokumentace)
- odebrání, dle vlastního výběru stanovení vybraných ukazatelů a vyhodnocení analýz

PT/S/SP/1/20XX

vzorkování povrchové a surové vody

- PT/S/SP/1/2010 – řeka Jizera – ÚV Sojovice
- PT/S/SP/1/2011 – řeka Dyje – profil Ladná
- PT/S/SP/1/2012 – řeka Sázava, obec Buda, Horka II

Řeka Sázava

Závažné nedostatky

- Nevhodná technika odběru
- Nevhodné nebo neoznačené vzorkovnice, významná neobratnost při práci
- Odběr pro mikrobiologický rozbor - nesterilní vzorkovnice, nevhodná manipulace (možnost kontaminace), vypláchnutí vzorkovnice, neponechání vzduchové bubliny, **použití vzorkovnice bez označení data přípravy / doby použitelnosti.**

Závažné nedostatky

- Transport odebraných vzorků - bez zajištění odpovídajícího způsobu chlazení
- Formálně vedené provozní deníky pro měřící zařízení použítá na místě, jejich nefunkčnost, neexistence náhradních dílů k přístrojům
- Dokumentace (neexistence plánu, SOP, záznamu o odběru)
- **Osobní odpovědnost za provedení měření na místě**

Techniky odběru

protiproud

A photograph showing a person's legs and feet on a stone ledge next to a river. The person is wearing blue jeans and white sneakers. A metal bucket is suspended by a black rope from the ledge, hanging in the dark water. The water has ripples and some green plants are growing along the stone edge. The scene is outdoors, likely near a dam or weir.

kbelík na hraně nad jezem

6.2.2013 Vodnínská biologie

průtoková cela

6.2.2013 Vodárenská biologie

Měření na místě

teplota
rozpuštěný kyslík

pH
konduktivita
barva
zákal
redox potenciál

Sázava - 2012

Kurzovní list pro odběr odpadů vody – ČDT K00418

Základní identifikační údaje			
Název subjektu - odběrné skupiny (příloha OS)			
Předmět (Typ, práce a příjezd)			
Registrační číslo odběrné skupiny			
Druh odběru			
Kontrola (typ odběru, typ odběrné skupiny, typ odběru)			
Odběrná skupina (příloha)		☐ Manuální odběr	☐ Automatický odběr
Odběrná skupina (příloha)		☐ Konečná OS	☐ OS spojitě laboratorně
Má sběrnici ?		☐ ano	☐ ne
Má sběrnici ?		☐ ano	☐ ne
Jaká školení a jak často je uskročena? (příloha)			
Má odběrnou skupinu (příloha OS)?		☐ ano	☐ ne
Je přítomen			
☐ Manažer odběrné skupiny		☐ Manažer kvality	☐ Vedoucí laboratorně
Odběrné místo:			
Čas odběru			
Dokladování odběru			
Má odběrnou OS (příloha OS)?		☐ ano	☐ ne
Má odběrnou OS (příloha OS)?		☐ ano	☐ ne
Má odběrnou OS (příloha OS)?		☐ ano	☐ ne
Má odběrnou OS (příloha OS)?		☐ ano	☐ ne
Má odběrnou OS (příloha OS)?		☐ ano	☐ ne
Má odběrnou OS (příloha OS)?		☐ ano	☐ ne
Má odběrnou OS (příloha OS)?		☐ ano	☐ ne
Odběr vody:			

6.2.2013 Vodárenská biologie

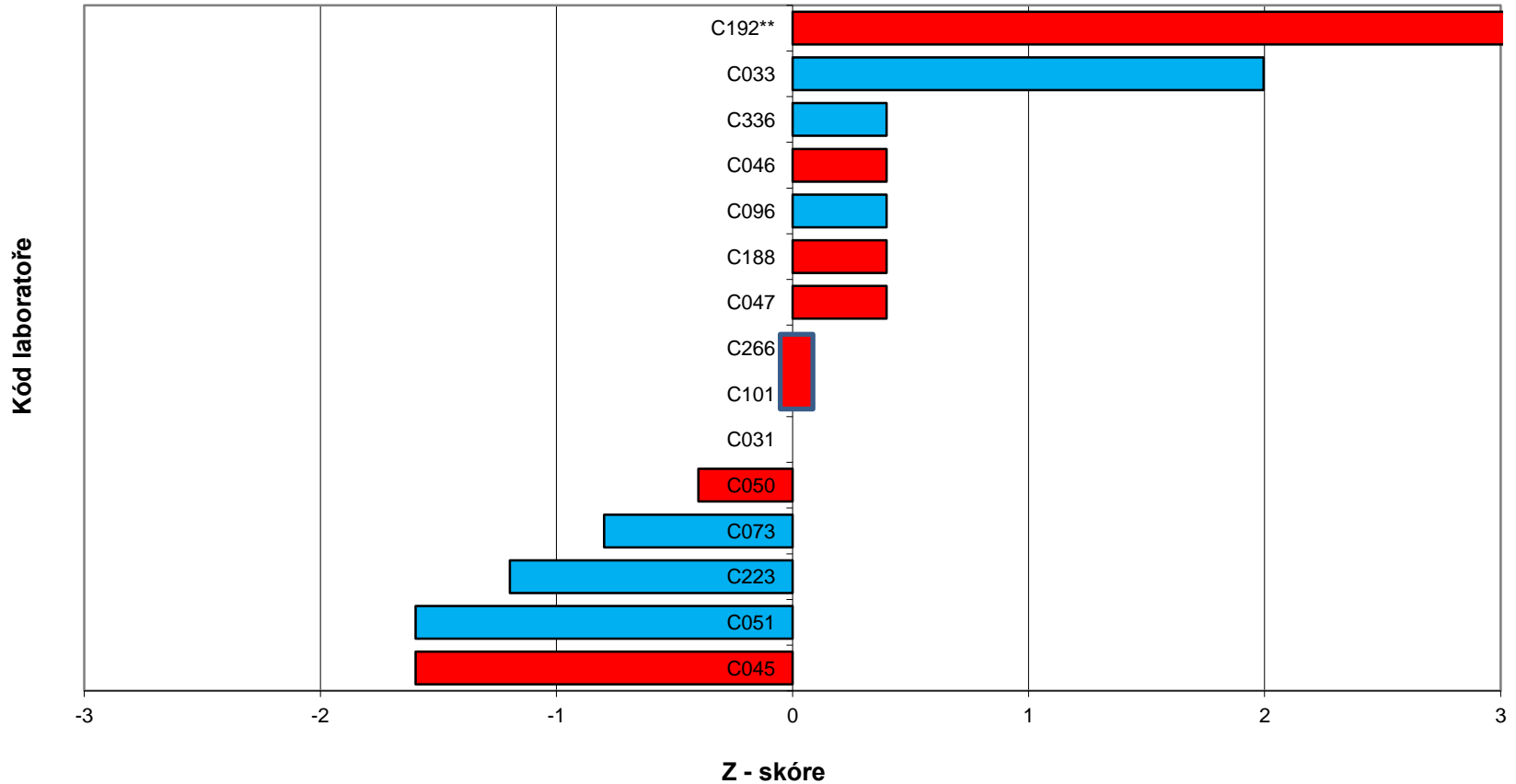

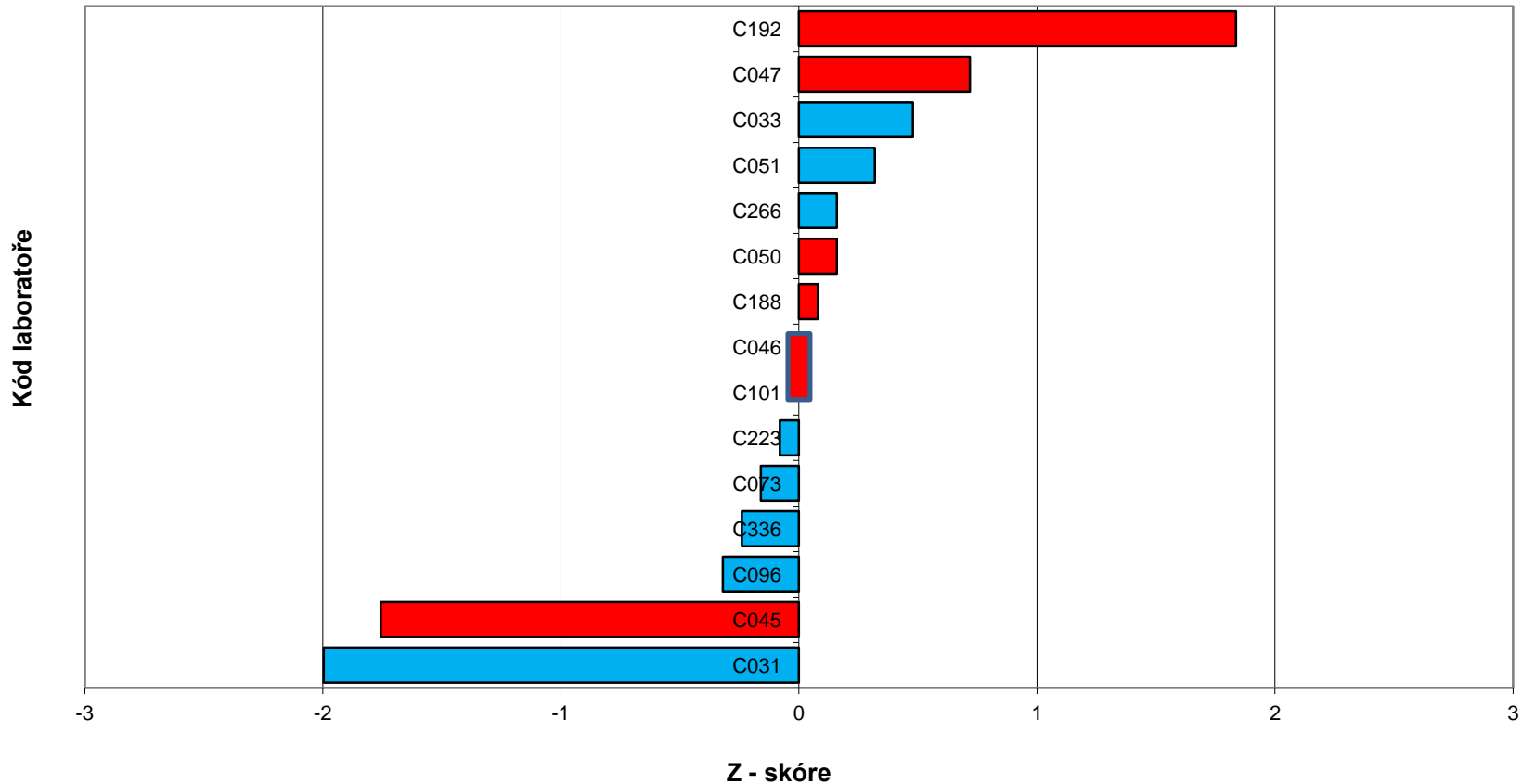

Výsledky PT/S/SP/1/2011 - Slab

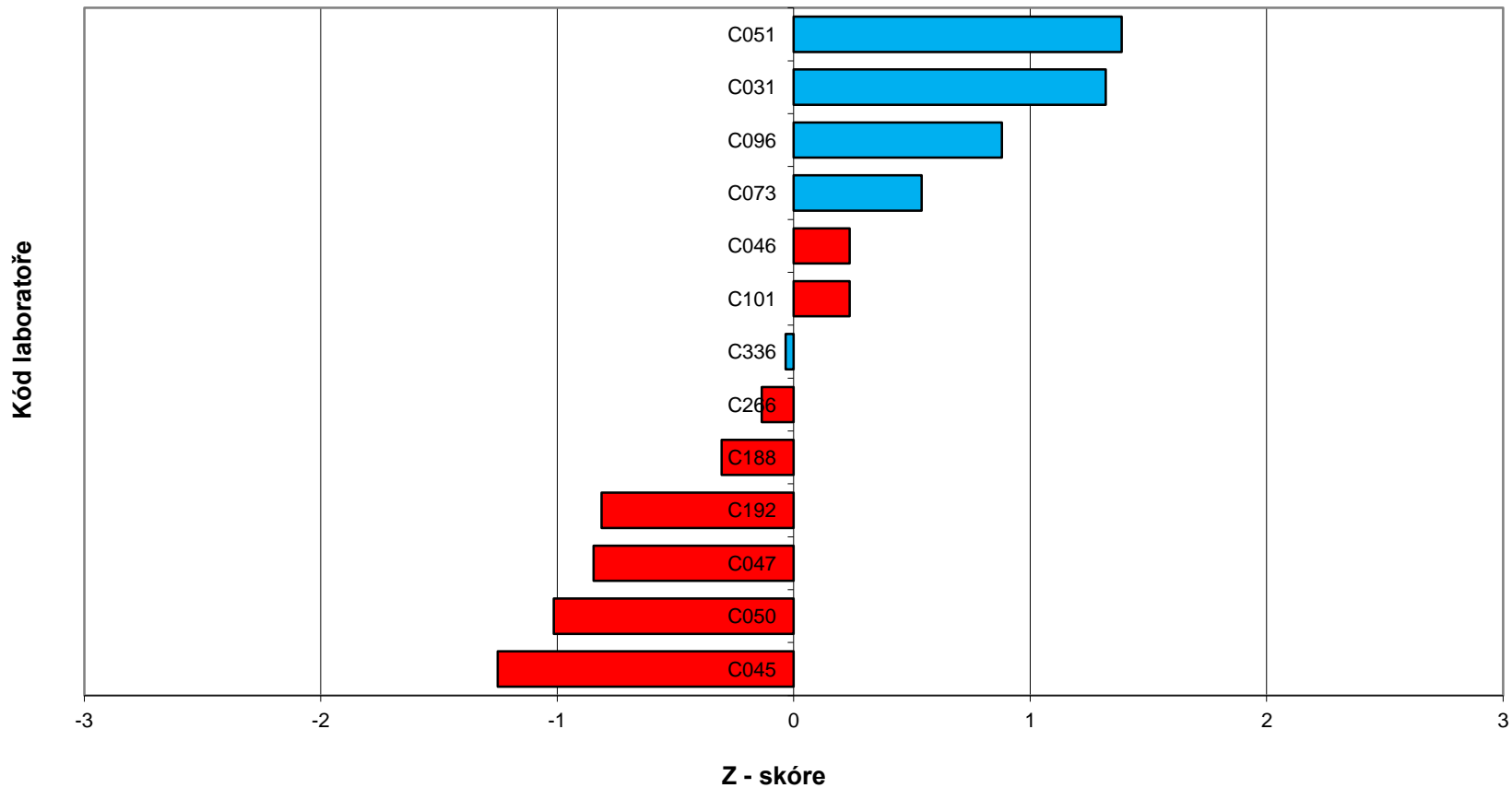
teplota

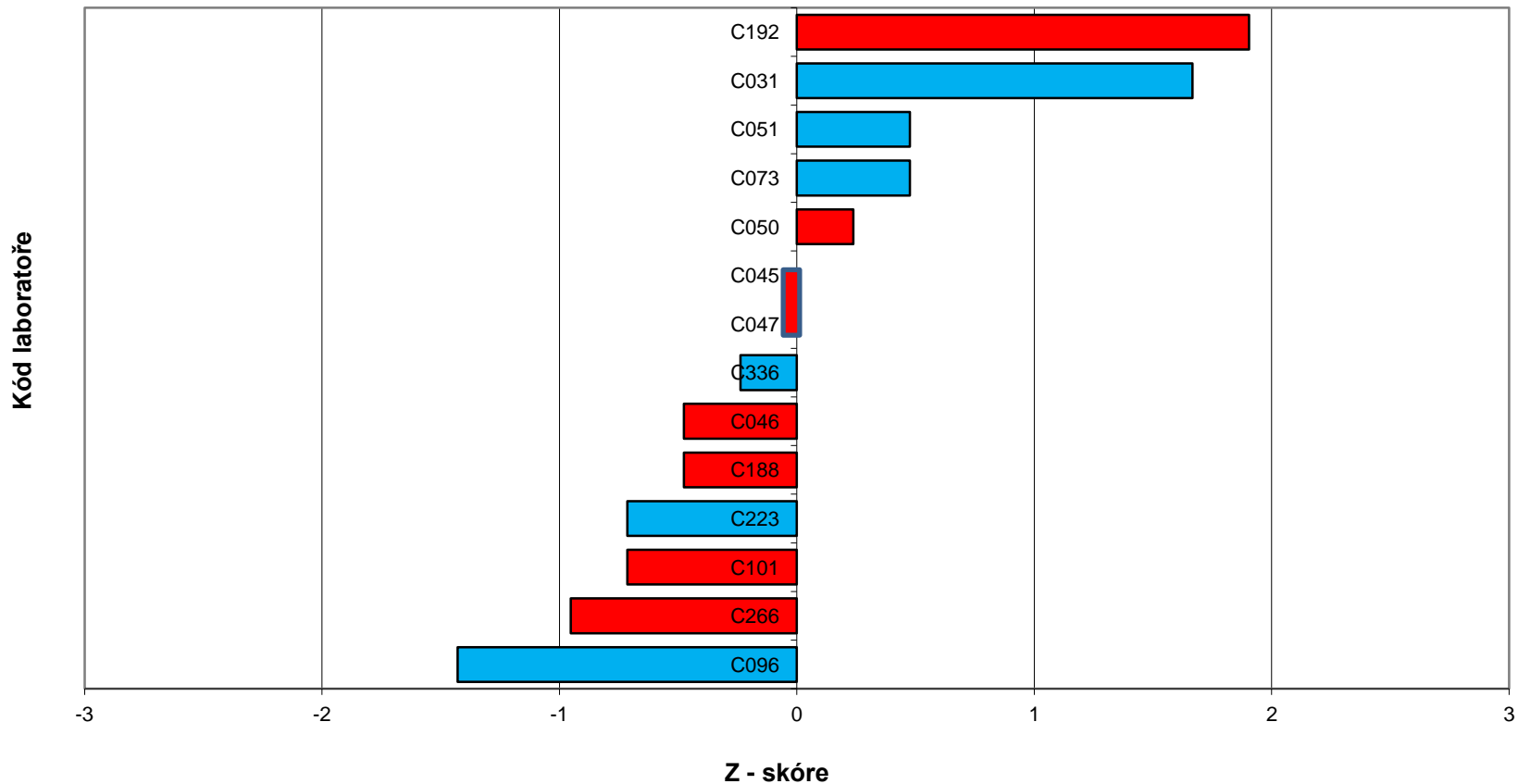
Výsledky PT/S/SP/1/2011 – rozpuštěný kyslík

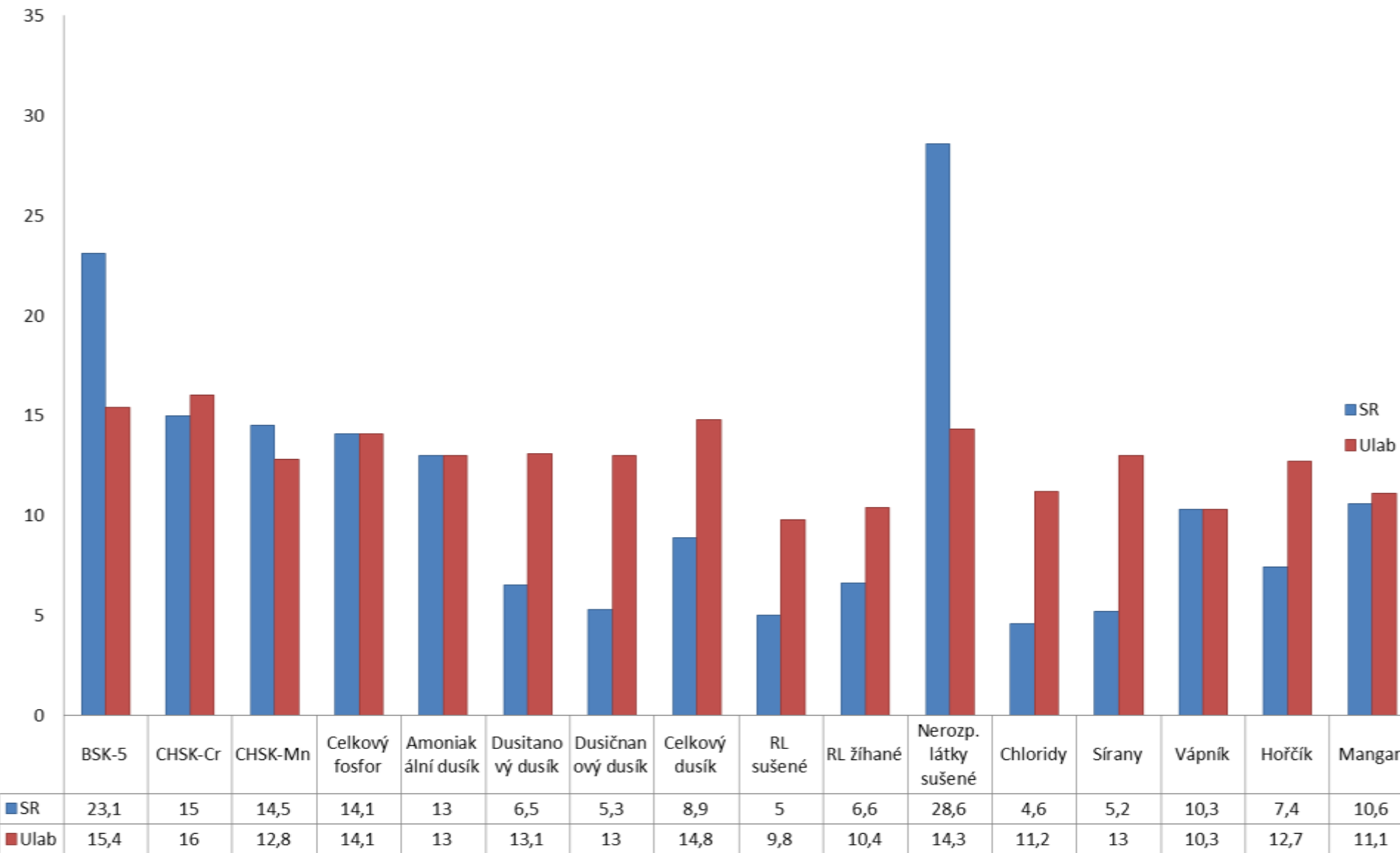
Výsledky PT/S/SP/1/2011 – rozpuštěné látky žíhané

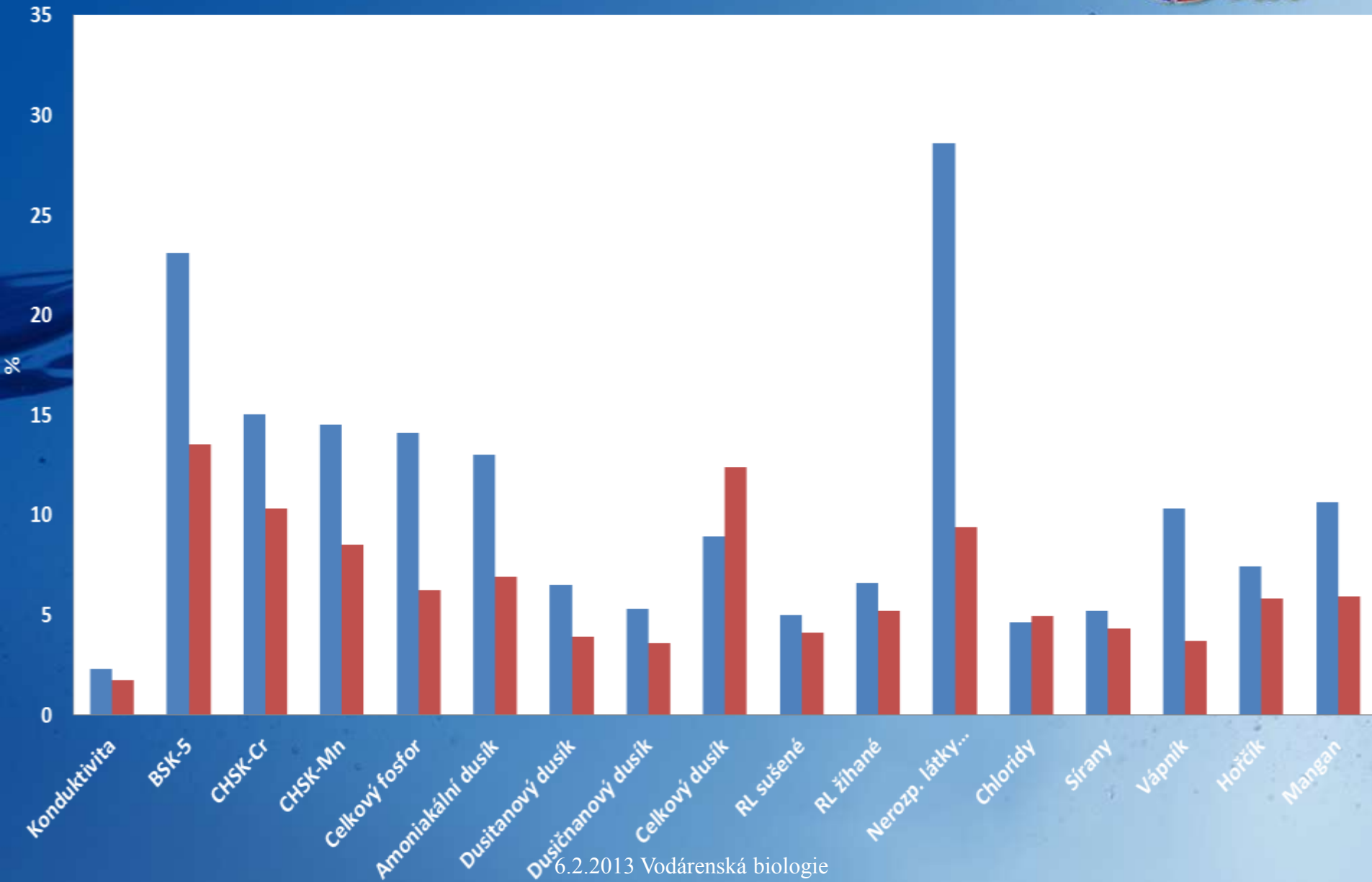
Výsledky PT/S/SP/1/2011 – nerozpuštěné látky sušené

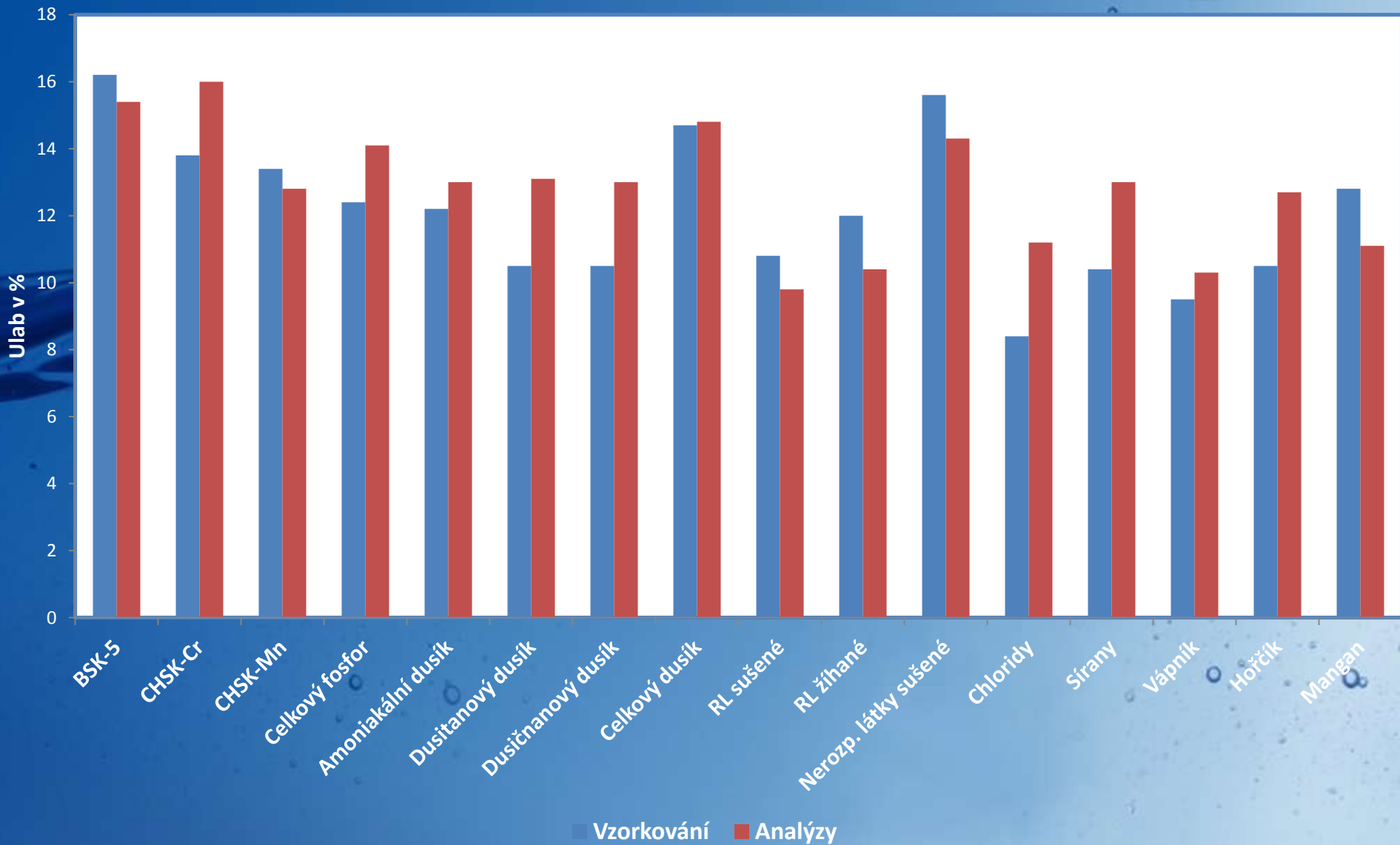
Variační koeficient SR, rozšířená nejistota laboratoří

Rozšířené nejistoty Ulab v PT/S/SP/1/2011 a PT/CHA/4/2011

Výsledné vyhodnocení

- V roce 2010 z 24 OS jen 9 OS uspělo bez připomínek, 15 OS uspělo s připomínkou (63%).
- V roce 2011 z 15 OS 3 OS uspěly s připomínkou (20%)
- V roce 2012 z 13 OS 3 OS uspěly s připomínkou (23%).

Závěr

- velmi dobrá odborná připravenost, vhodné technické vybavení pro provedení odběru a vlastního měření na místě
- **podklad pro zlepšení** a sjednocení techniky odběrů povrchových vod a provádění měření na místě
- osobní odpovědnost za měření prováděná na místě
- veškerá zařízení musí mít dohledatelné údaje o použití a jejich kalibraci / kontrole.
- výběr reprezentativního odběrového místa lze považovat za stěžejní
- **MPA 10-01-05 Českého institutu pro akreditaci, o.p.s. v článku 5.10**

CSlab spol. s r.o.
Bavorská 856, 155 00 Praha 5
<http://www.cslab.cz>
e-mail: cslab@cslab.cz

***Děkuji za
pozornost***